

Aan het ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid
T.a.v. de heer mr. A.J. de Geus
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Den Haag : 6 oktober 2006
Ons kenmerk : S.A.06.074.20 JM/JS
Uw Kenmerk :
Betreft : Klokkenluiderprocedures in ondernemingen

Geachte heer De Geus,

De Stichting van de Arbeid heeft met belangstelling kennis genomen van de uitkomsten van uw onderzoek onder de titel Evaluatie zelfregulering klokkenluiderprocedures.

U verzoekt de Stichting om de mogelijkheden te bezien die leiden tot verbetering van het melden van misstanden en de totstandkoming van klokkenluiderprocedures. Ook hebt u gevraagd hoe de Stichting van de Arbeid denkt dit onderwerp in algemene zin binnen bedrijven bespreekbaar te maken. En ten slotte vraagt u hoe de Stichting een eventuele verplichtstelling van een meldingsprocedure voor klokkenluiders beoordeelt.

Naar aanleiding van de uitkomsten van uw onderzoek concludeert de Stichting van de Arbeid dat het met de bekendheid van de Verklaring wel meevalt. Dat 27 procent van de werkgevers en 36 procent van de werknemers op de hoogte is van het bestaan van de Verklaring inzake het omgaan van vermoedens met misstanden ervaart zij als een positief gegeven.

De Stichting merkt op dat zij in de Verklaring bouwstenen heeft aangedragen voor een adequate klokkenluiderregeling. Kern daarvan is dat een werknemer, die bij het kenbaar maken van vermoedens van misstanden bepaalde zorgvuldigheidseisen in acht neemt, als een te goeder trouw handelende (potentiële) klokkenluider bescherming verdient. De werkgever zal de daarvoor noodzakelijke procedurele infrastructuur creëren. Kleine en middelgrote ondernemingen kunnen daaraan een op de onderneming of branche toegesneden invulling geven.

Daarbij wijst de Stichting ook op wat u in een reactie op de Verklaring aan de Tweede Kamer schreef (brief 24 oktober 2003, Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 29 200 XV, nr. 9), namelijk dat u het van groot belang acht dat werknemers en werkgevers

gezamenlijk bepalen wat 'goed werknemerschap' en 'goed werkgeverschap' bij het omgaan met vermoedens van misstanden vereisen.

In die zin geeft de Verklaring voor werknemers en werkgevers 'gedragsregels' hoe te handelen bij misstanden ook als er in de betreffende onderneming geen procedure is vastgesteld en heeft de Verklaring een 'normerende' werking.

De Stichting is het niet eens met de conclusie van de minister dat vooral de kleinere ondernemingen zich nog onvoldoende bewust lijken te zijn van deze problematiek. Dat kan uit het ontbreken van klokkenluiderregelingen in die ondernemingen namelijk niet worden afgeleid.

De Stichting van de Arbeid is er nooit vanuit gegaan dat alle ondernemingen een schriftelijke procedure zouden vaststellen. In een bedrijf waar zich nog nooit op enigerlei wijze signalen over het vóórkomen van misstanden of over problemen bij het melden daarvan geopenbaard hebben, is het logisch te veronderstellen dat andere prioriteiten de voorrang genieten.

Daarmee wil de Stichting overigens niet het belang van de toegang tot een klokkenluiderprocedure ontkennen. Integendeel.

De Stichting van de Arbeid zal de Verklaring en de bijbehorende voorbeeldprocedure nogmaals onder aandacht van de achterban brengen. De Stichting is er van overtuigd dat de kracht van de Verklaring deels gelegen is in het herhaald aandacht vragen voor deze problematiek en de invulling die de Verklaring geeft aan 'goed werkgeverschap' en 'goed werknemerschap' bij het omgaan met vermoedens van misstanden.

De Stichting is geen voorstander van een wettelijke verplichting om een klokkenluiderregeling vast te stellen. Een dergelijke verplichting zal op zichzelf niet het klimaat scheppen om vrij en zonder angst voor represailles misstanden te melden.

Hierbij stelt zij, onder verwijzing naar het onderzoeksrapport, vast dat het melden van misstanden de afgelopen periode ernstige hinder heeft ondervonden van de beeldvorming die is ontstaan als gevolg van de wijze waarop door de politiek is omgegaan met 'bekende' klokkenluiders. Daarnaast spelen in zijn algemeenheid bedrijfscultuur en omgang met collega's een belangrijke rol bij de beslissing van de werknemer om een misstand wel of niet te melden. Daar kan een wettelijke verplichting om een klokkenluiderregeling vast te stellen niet veel aan veranderen.

De Stichting wil in dit verband wel opmerken dat de overheid verantwoordelijk is voor wettelijke bepalingen waaraan een zorgvuldig handelende (potentiële) klokkenluider bescherming kan ontleen in geval van (dreiging van) ontslag en benadeling. Een adequate bescherming is van belang om werknemers te stimuleren misstanden te melden.

De Stichting van de Arbeid is van mening dat zelfregulering, mits gepaard gaand met een goede voorlichtingscampagne, de beste wijze is om deze problematiek op alle

niveaus in bedrijven en bedrijfstakken bespreekbaar te maken en potentiële klokkenluiders aan te moedigen misstanden te melden.

De Stichting vindt dat bij het geven van adequate voorlichting ook een belangrijke rol is weggelegd voor de overheid. Klokkenluiders moeten weten en er op kunnen vertrouwen dat zij uiteindelijk ook op bescherming van overheidszijde kunnen rekenen.

De Stichting van de Arbeid is altijd bereid om bovenstaande toe te lichten.

Hoogachtend,
STICHTING VAN DE ARBEID

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'M' followed by a long, sweeping horizontal line that extends to the right.

drs. J.M.A. Mooren
secretaris